

Za těsnější spojení ideologické práce se životem společnosti a úkoly armády

Při rozvíjení ideologické práce v současnosti vychází komunistická strana z jejího dlouhodobého zaměření, které stanovil XV. sjezd KSČ a dále upřesnil ÚV KSČ na jednotlivých zasedáních, zvláště na 11. a 15. zasedání.

ČSLA plní v ideologické oblasti základní úkol, aby vychovávala své příslušníky jako třídně a politicky uvědomělé a přesvědčené budovatele a obránce socialistické vlasti, oddané politice komunistické strany a věci socialismu — důsledné vlastence a internacionalisty.

Plnit tento náročný požadavek znamená respektovat především zvláštnosti a specifiku podmínek, za kterých je ideologická práce ve společnosti a armádě realizována.

Které jsou to zvláštnosti?

V první řadě jde o **rostoucí objem úkolů budování rozvinutého socialismu, z nichž vyplývají i rostoucí požadavky na ideologickou práci strany.** Zvětšil se význam i obsah ideologické práce.

Druhou zvláštností je samotný **rozvoj osobnosti člověka za socialismu**, růst vzdělanosti a kulturní úrovně lidu, což se promítá do nové socialistické morálky, úrovně ideové zralosti a politického uvědomění pracujících. Pro ideologickou práci to znamená stále častěji využívat poznatků a doporučení vědy.

Třetí významnou zvláštností je **rozvoj vědeckotechnické revoluce**, který se promítá do ideologické práce tím, že musí napomáhat rozvíjení schopnosti lidí, aby zvládli novou techniku (nové zbraně a zbraňové systémy), měli k ní plnou důvěru a dokázali ji využít.

Konečně čtvrtou zvláštností ideologické práce současnosti je, že **se rozvíjí v podmínkách zostřování třídního zápasu mezi socialismem a kapitalismem v ideologické oblasti.**

Tyto zvláštnosti se promítají do obsahu i zaměření všech metod a forem ideologické práce — teoretické činnosti, agitace i propagandy. Zvláště důležitým činitelem při stanovení obsahu se stává výklad a pochopení základních otázek mezinárodní situace, ve které se stále více prosazují dvě základní tendence. Na jedné straně je to růst mezinárodní úlohy světa socialismu, změna v poměru sil v jeho prospěch, na druhé straně rostoucí úsilí reakčních kruhů blokovat již dosažené výsledky v oblasti uvolnění, stupňovat horečné zbrojení (jen v USA dosáhly zbrojní výdaje v roce 1979 astronomické částky 125,8 miliard dolarů, tzn. zvýšení oproti r. 1971 o 88,6 %) a snažit se o návrat do období „studené války“.

Jak ukázal tajemník ÚV KSSS B. Ponomarev na všesvazové poradě ideologic-

kých pracovníků v Moskvě, která se konala v říjnu 1979, „imperialismus nyní vybudoval obrovskou dosud nevídanou propagandistickou mašinerii ke zpracování mas. Ideologické působení se stalo jedním z rozhodujících nástrojů politického a také duchovního ztročování pracujících...“. Současně uvedl, že základem ideologické práce musí být spojení boje za mír se socialistickou podstatou celé naší ideologické činnosti, při čemž rozhodujícím úsekem našeho ideologického boje musí být propagování pravdy o socialismu. (Viz Rudé právo 22. 10. 1979.)

V našich podmínkách respektování této skutečnosti znamená:

- Posilovat u příslušníků armády hrdost na dosažené výsledky ve výstavbě socialismu a upevňovat jejich důvěru v politiku strany. V oblasti vlastenecké a internacionální výchovy využívat významných historických výročí.

- Vést ofenzivní boj s pomlvy buržoazní propagandy, odhalovat a pranýřovat podstatu politiky našich třídních nepřátel.

- Vycházet z požadavků kvalitativních změn ve výstavbě ČSLA, ve struktuře a přípravě velitelského sboru, v modernizaci výzbroje a techniky, včetně posílení ideologického vlivu na zavedení nových řádů.

Základní ideou celého ideologického působení současnosti zůstává požadavek — **přesvědčivě objasňovat politiku strany.** Plnění tohoto požadavku předpokládá uplatňovat v celé ideologické oblasti komplexní přístup jako významný metodologický předpoklad zvyšování její účinnosti a spojení jejího obsahu se životem společnosti a úkoly armády.

Zvyšování účinnosti ideologické práce má v současných podmínkách zvláštní význam. Strana vidí v této práci nejen významný prostředek převýchovy lidí, ale i účinný nástroj v boji proti mezinárodnímu imperialismu a reakci, proti všem projevům oportunismu, revizionismu a maoismu. Růst významu ideologické práce v podmínkách budování rozvinuté socialistické společnosti nás však současně musí vést k tomu, abychom se zamýšleli nad tím, nakolik je naše propaganda ofenzivní, spojená se životem, zda jsou její formy a metody dostatečně dokonalé, působivé a přesvědčivé. Rozvoj celé oblasti ideologické práce souvisí proto jak s jejím dalším teoretickým rozpracováním a osvojováním si těchto výsledků stranickým aktivem, veliteli a politickými pracovníky, tak s nevyhnutelností dalšího zvyšování její účinnosti.

15. zasedání ÚV KSČ z března letošního roku zaměřuje naši pozornost právě na tuto oblast, když říká: „Požadavek komplexnosti v ideologickém působení je předpokladem jeho účinnosti. Tento požadavek zahrnující spojení světových názorů, morální a pracovní výchovy vyžaduje diferencovaný přístup.“ (Rudé právo 27. 3. 1980, s. 3.)

Jinak řečeno jde o komplexní přístup k obsahu, formám i organizaci ideologické práce, což předpokládá koordinovanou činnost všech nástrojů ideového působení v činnosti velitelů a politických pracovníků tak, aby ideologická práce byla spojována s každodenními úkoly života útvarů a jednotek, s politickoorganizačnou činností na všech úsecích.

Realizace tohoto významného podnětu a metodologického návodu 15. zasedání ÚV KSČ současně vyžaduje zamyslet se blíže nad požadavky, které jsou kladeny na ideologickou práci v oblasti jejího spojení se životem. Poznáváci činnost strany ve společnosti i v podmínkách armády vychází z těch metodologických principů, které mají svůj základ v marxisticko-leninské teorii, a které zároveň vyplývají z plnění požadavků teorie výstavby strany v podmínkách socialistické armády. To znamená, že při jakémkoli procesu poznání se opírá kromě principů komunistické stranickosti, třídnosti, jednoty teorie a praxe i o komplexní přístup, který plní v činnosti strany významný úkol právě v oblasti spojení s praktickými požadavky, které přináší život. V. I. Lenin v této souvislosti zdůrazňoval, že „... chceme-li skutečně poznat předmět, musíme obsáhnout, prostudovat všechny vztahy a zprostředkování.“ (Lenin, V. I.: Spisy sv. 32, Praha SNPL 1955, s. 92.)

V závěrečném slově generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta republiky G. Husáka na 15. zasedání ÚV KSČ vystoupily požadavky na spojení ideologické práce se životem výrazně do popředí, když řekl: „Při volbě forem a metod ideologické práce musíme respektovat, že jde o práci se živými lidmi, kteří mají různé životní zkušenosti a zájmy. Proto je tak důležité, abychom na tomto úseku neponechávali nic náhodě a živelnosti, abychom rychle a pohotově odpovídali na palčivé otázky dne, účinně bojovali proti imperialistické antikomunistické propagandě, abychom dovedli působivě hovořit s lidmi, trpělivě vysvětlovat nejasné otázky, čelit nesprávným názorům, abychom neustále upevňovali spojení s masami a získávali je pro naši politiku.“ (Rudé právo 2. 4. 1980, s. 2.)

Plnit tyto náročné požadavky v ČSLA znamená zkvalitnit nejen realizaci obsa-

nových úkolů ideologické práce, ale také její metodiku a organizaci.

Z hlediska obsahu ideologické práce jde především o plnění výraznější jednoty politické, pracovní a mravní výchovy. Přitom v popředí stojí úkol „...dále prohlubovat marxistický světový názor příslušníků armády, jejich výchovu k socialistickému vlastenectví a socialistickému internacionalismu“. (Viz: Směrnice MNO a NHPS pro SPP v ČSLA ve výcvikovém roce 1979–1980, s. 5.)

Vojenskopolitické dokumenty současně požadují cílevědomě objasňovat politiku KSČ, propagovat ideově teoretický odkaz V. I. Lenina, podněcovat příslušníky armády k aktivní účasti na procesu výstavby a obrany rozvinuté socialistické společnosti. Prohlubovat věcnost a konkrétnost ideologické práce, její spojení se životem a úkoly armády.

Z hlediska metodiky ideologické práce to znamená především zabezpečit návaznost jednotlivých základních forem ideové výchovy (MLP, PŠM, VSV, ideové výchovy SSM a ROH), masové politické práce a kulturně výchovné činnosti. Usilovat přitom o adekvátní použití těchto forem při respektování didaktických zásad, metody individuálního a diferencovaného přístupu ke kolektivům a jednotlivcům. Respektovat principy srozumitelnosti a přesvědčivosti.

Z hlediska organizace jde o zabezpečení ideologického vlivu na všechny oblasti vojenské činnosti, celý proces bojové a politické přípravy, včetně osobního volna vojáků. Nepřetržitě plánovat a řídit tento proces spolu se zapojením velitelů a politických pracovníků do ideologické činnosti. Trvalou pozornost věnovat přípravě kádru, analyzovat stupeň účinnosti ideologické práce na daném stupni. (Viz kritéria účinnosti ideologické práce, Všeob-sm-15, s. 6.)

Stranické i vojenskopolitické dokumenty upozorňují v současnosti na nutnost věnovat v ideologické práci zvýšenou pozornost osobní propagandě a agitaci, které právě při spojování jejích úkolů se životem plní stále významnější úlohu. Znamená to především zabezpečit, aby každý velitel, voják, občanský pracovník hluboce chápal politiku strany a znal své místo při jejím uskutečňování, znal smysl a význam své práce. Objasňováním politiky strany musí propaganda a agitace dávat přesvědčivou a jasnou odpověď na aktuální otázky, kterými žijí příslušníci útvarů a jednotek.

Osobní účast velitelů a politických pracovníků všech stupňů na tomto proce-

su musí zabezpečit nejen vysvětlování stanovisek ÚV KSČ, KSSS, mezinárodního komunistického a dělnického hnutí ke konkrétním problémům mezinárodních vztahů, odhalování agresivních snah imperialismu, plánů NATO, zdrojů válečného nebezpečí ve světě, ale především vyvozovat z těchto událostí poučení a mobilizovat ke zvýšené bdělosti a ostražitosti.

Důležité místo zaujímají i otázky mravní výchovy. Osobní působení, příklad řídicích funkcionářů musí vést k posilování aktivních životních postojů podřízených, k trdnému hodnocení událostí a jevů, uvědomělému vztahu k plnění vojenských povinností. Jde o dosažení takového stavu, aby se jednota slov a činů stala každodenní normou jednání. Součástí tohoto procesu musí být rozvíjení takových morálních vlastností, jakými jsou: socialistický kolektivismus, zásadovost, vojenské soudružství, nesmířitelnost vůči nemorálnímu jednání.

Osobní propagandistické a agitační působení má značné možnosti i při uplatnění svého vlivu na výcvik. Výchova na bojových tradicích lidu, komunistické strany, ČSLA, svazku, útvaru, objasňování významu vojenské přísahy, řádů, rozvíjení bojového přátelství armád Varšavské smlouvy — tato témata spojená s motivací vojáků k dosažení výtečných výsledků při tankostřeleckých nácvičích, ostrých střelbách, při cvičeních, při leteckém výcviku jsou v rukou zkušených velitelů a politických pracovníků účinným prostředkem, který přispívá k utváření a formování morálně bojových vlastností vojáků. Významné poslání plní i právní propaganda, která směřuje k pěstování socialistického právního vědomí, napomáhá k dodržování zákonů socialistického státu, plnění požadavků řádů, rozkazů a nařízení velitelů.

Hlavním smyslem celého ideologického působení je podíl na vytváření takového ovzduší, aby každý příslušník ČSLA chápal nezbytnost nepřetržité bojové pohotovosti a byl prodechnut vysokým pocitem odpovědnosti za splnění úkolů, které strana a lid ukládají armádě.

V současné ideologické práci plní stále významnější úlohu **politické kampaně**. Usnesení sekretariátu ÚV KSČ ze dne 6. 2. 1979 v této souvislosti zdůrazňuje, že „...významná výročí musí sloužit k rozvoji propagandistického a agitačního působení s cílem mobilizovat a ziskávat pracující pro úspěšné splnění závěrů XV. sjezdu KSČ, k ofenzivnímu ideologickému působení...“

V ČSLA se podařilo v politických kampaních, při práci s jednotlivými závěry ze zasedání ÚV KSČ dosáhnout celé řady pozitivních výsledků. Průběh kampaní v minulém roce především ukázal na skutečnost, že nejlepšími výsledky je dosahováno tam, kde objasňování teorie a politiky strany je plně v souladu s praxí velitele, politického pracovníka a stranického funkcionáře, kde vystoupení těchto soudruhů přesvědčivě dokumentují hloubku jejich vlastního ztotožnění se s idejemi marxismu-leninismu, tam kde ideové působení je výsledkem jednotného úsilí, jednoty ideologické a organizační práce, kde každý je nejen organizátorem, ale přesvědčeným propagátorem a bojovníkem za uskutečnění politiky strany a kde je ideové působení nepřetržité.

Významná politická výročí v letošním roce — 110. výročí narození V. I. Lenina, 35. výročí vyvrcholení národní osvobozené boje českého a slovenského lidu a osvobození Československa Sovětskou armádou, 25. výročí vzniku Varšavské smlouvy — znamenají pro ideologickou práci pouhou oslavu uvedených významných dat, nýbrž jde o významnou příležitost k prohloubení výchovy lidu na slavných revolučních tradicích, v duchu socialistického vlastenectví a internacionalismu, k mobilizaci všech sil k úspěšnému rozvíjení historického díla socialistické výstavby. V armádě půjde současně o utváření morálně politických a bojových vlastností obránců a budovatelů socialistické vlasti.

Ministr národní obrany generál Martin Dzur na celoarmádní ideologické konferenci 24. 3. 1980 v této souvislosti zdůraznil, že zaměření ideologické práce musí vést k tomu, aby naši vojáci znali, jaký je podíl, kterým přispívá ČSSR k růstu síl socialismu, pokroku a míru ve světě. Současně připoměl, že je nutné „...vyvolat v nich přesvědčení o nutnosti učinit vše, aby náš lid mohl v bezpečí šťastně žít a pokojně pracovat“. (Viz: příloha Obrany lidu 25. 3. 1980.)

Úsilí celé ideologické oblasti musí z těchto hledisek směřovat především k objasňování faktu, že hlavním zdrojem úspěchů našeho lidu v boji za národní a sociální osvobození, při výstavbě socialismu a zabezpečování jeho obrany je tvoří-

vé uplatňování marxismu-leninismu Komunistickou stranou Československa a důsledné naplňování její úlohy revolučního předvoje a politického vůdce dělnické třídy a ostatních pracujících.

Současně je nutné rozvíjet propagandu úspěchů při budování socialismu, ukazovat socialismus jako dynamický sociálně ekonomický systém, který má rozhodující vliv na rozvoj světového revolučního procesu, upevňování míru a spolupráce ve světě. Nedílnou součástí tohoto úsilí je objasňování předností reálného socialismu, významu socialistické ekonomické integrace.

Stále významnější místo v ideologické práci zaujímá odhalování reakčních a agresivních cílů a akcí imperialistické politiky. Naše propaganda a agitace musí přesvědčivě ukazovat, jak všeobecná krize kapitalismu zachvacuje politiku, hospodářství, kulturu a morálku, deformuje celkový život kapitalistické společnosti. Znamená to odhalovat třídní podstatu buržoazní demokracie, tendence k fašismu, národnostní a rasovou diskriminaci, porušování základních lidských práv, zejména práva na život, na práci a jistoty do budoucna. Současně musí odhalovat třídní charakter a agresivní cíle kapitalistických armád a posilovat třídní nenávisť vůči imperialistickému nepříteli. Ofenzívně je nutné bojovat s nepřátelskou ideologií a propagandou, vzpřít se jejími pokusy zkreslit a očernit historii strany jako celek i jednotlivé významné události. Celé toto úsilí je nutné plně využít k pozitivní motivaci při rozvoji pracovní a politické aktivity ve všech oblastech, směřující ke kvalitnímu splnění úkolů XV. sjezdu KSČ, jednotlivých zasedání ÚV KSČ a rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA.

Řečeno slovy 15. zasedání ÚV KSČ — „...před naší ideologickou frontou je mimořádně důležitý a aktuální úkol mobilizovat pracující k cílům, které vytyčuje strana, objasňovat vnitřní a vnější podmínky realizace našich plánů a záměrů i ukazovat, že vnitřní problémy a obtíže musíme překonávat v přímé závislosti na konkrétní situaci ve světě a že při tom ani na okamžik nesmíme ztrácet ze zřetelů smysl a revoluční perspektivy převratných společenských změn, jichž jsme svědky...“